

PREZENȚA LUI EQUUS (ASINUS) HYDRUNTINUS REG. ÎN
 AȘEZAREA VINȚIANĂ DE LA GORNEA — „CĂUNIȚA
 DE SUS“ (JUD. CARAȘ-SEVERIN)

În materialul faunistic aflat în curs de cercetare, provenit din așezarea vințiană de la Gornea — „Căunița de Sus“¹, a fost depistat un metacarp III aparținând lui Equus (Asinus) hydruntinus Regalia (1907)². Piesa provine dintr-un complex închis (bordeiiul 9), ce a fost datat, pe baza materialului exhumat, în Vința A₂³. Menționăm că pînă în prezent, în eșantionul faunistic determinat, nu au mai fost găsite și alte piese aparținând speciei mai sus amintite.

Metacarpul este relativ bine păstrat, cu excepția regiunii trohleii, ce este corodată. Remarcăm de asemenea absența metacarpului II (este vizibilă doar impresiunea) și a porțiunii proximale a metacarpului IV. Pe fața anterioară este bine schițat tuberculul proximal, iar pe fața posterioară, în regiunea distală, o fosetă. Linia de sutură a metac. III și IV

Tablul 1

Datele metrice ale metac. III prezentate în raport cu cele provenite
 din alte stațiuni (mm)

Stațiunea	Cultura	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Kecel	Mezolitic	214	44,5	26	40	37,8	30	28	29	26	24
Röszeke	Körös		—	—	37	36	—	17	27	25,4	23
Gornea	Vința	(181)	37,5	25	36,5	34,5	25	16	—	(25)	23
Lebö	Tisa	—	38	25	—	—	—	—	—	—	—
Szegvár	Tisa	—	—	—	39	37,4	—	—	29	27	23

¹ Gh. Lazarovici, *Gornea Preistoric*, Reșița, 1977.

² Mulțumim și pe această cale cercetătoarei A. Bolomey pentru îndrumările prețioase date în vederea întocmirii materialului.

³ Gh. Lazarovici, *op. cit.*, p. 57.

Cît despre utilitatea practică a vaselor de acest tip, părerile sînt împărțite între „vase de cult”¹¹, „vase de ofrandă”¹² etc. Aceste păreri admit legătura între tipul de vas mai sus menționat și mormîntul răvășit de aici. Nu neapărat vasele trebuiau să constituie un inventar de mormînt¹³. Ele puteau fi folosite în cadrul *ritualului de inmormîntare*, sau aveau rol bine definit în *cultul morților*. Valențele preocupărilor legate de venerarea decedatului din familie oricum s-au pierdut pînă la noi. Ce ne putea ajuta, stratigrafia, este și ea, în cazul de față, pierdută.

* * *

Necesitatea continuării cercetărilor sistematice privind situl de la Gornea — *Locurile lungi* devine pregnantă în contextul noilor descoperiri fortuite de aici. Descoperirile de aici vor putea fi astfel discutate în cadrul larg dat de stratigrafie.

ADRIAN S. LUCA — I. DRAGOMIR

ÜBER EINE NEUE ARCHÄOLOGISCHE ENTDECKUNG VON GORNEA — LOCURILE LUNGI

(Zusammenfassung)

Die im Jahre 1984 in Gornea — *Locurile lungi* gemachten zufälligen Entdeckungen (fig. 1 und 2) haben neue Daten bezüglich der Vielfältigkeit des Starčevo-Criș Materials von hier gebracht. Es zeichnen sich zwei Gefäße mit viereckigem Fuss aus (fig. 1/1a-c, 3), die am nächsten dem Gefäß von Lepenski Vir (Niveau III b) stehen. Die typologische Reihe dieser Gefäße (Anmk. 4) ergänzt sich mit den Entdeckungen von *Locurile lungi*.

¹¹ S. Dimitriević, *op. cit.*, 1974, p. 100.

¹² Gh. Lazarovici, in *Acta MP*, VIII, 1984, p. 61.

¹³ Despre mormintele aparținînd acestei culturi vezi: I. Kutzián, *A Körös Kultúra*, Diss. Pan., ser. II, nr. 23, 1944, p. 93—94; N. Vlassa, in *Acta MN*, III, p. 18; Vl. Dumitrescu, A. Bolomey, F. Mogoșanu, *Espuise d'une préhistoire de la Roumanie*, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1983, capitol V, p. 155—156; Gh. Lazarovici, in *Acta MP*, VIII, 1984, p. 83.

foarte bune condițiuni un slip maroniu, bine netezit și lustruit. De menționat faptul că, vasul din care provine fragmentul, era de dimensiuni mai mari decât primul.

Fragmentele ceramice descoperite aici o dată cu cele două mai sus descrise sînt: patru buze de vas (fig. 2/1, 8—10), o toartă (fig. 2/4), două fragmente ornamentate cu barbotină (fig. 2/5—7) și două fragmente ceramice incizate (fig. 2/2—3). Anumite fragmente au un fond — angobă pictat (?) cu roșu, căzut în cea mai mare parte (slip? fig. 2/9). La unele fragmente (fig. 2/2—4) apare mîlul în pastă, nisip și chiar pietricele. Acestea aparțin, după factură, nivelului de platforme de aici⁵.

Două obiecte trebuiesc amintite și nu în ultimul rînd. Un fragment de idol (fig. 1/2) și o bucată dintr-o brățară lucrată din scoica Spondylus (fig. 1/4)⁶.

Încadrare cronologică și culturală

Date fiind condițiile fortuite ale descoperirii discuțiile pe această temă vor fi axate pe grupe de obiecte (cel mai mare impediment este lipsa informațiilor stratigrafice sigure).

A. Ceramica

Materialul ceramic descoperit aici este amestecat. El aparține ambelor faze de locuire documentate în acest loc⁷.

B. Idolul de la fig. 1/2 are ruptă tocmai zona care ne-ar fi dat cele mai multe informații. După aspectul părții păstrate, el se încadrează în categoria idolilor coloană⁸.

C. Scoica Spondylus, cu toată raritatea ei aparentă, nu ne poate aduce argumente hotărîtoare pentru o încadrare sau alta. Demonstrează în schimb, vădite legături cu lumea mediteranoidă.

D. Picioarele de vas.

Ieșit din comun este faptul că în cadrul aceluiași complex au fost descoperite două astfel de vase, chiar dacă realitatea arheologică arată că tipul mai sus amintit este extrem de rar, seria sa tipologică putînd fi pusă în corelație cu primele faze ale culturii Starčevo — Criș⁹. Tipul de picior de la „Locurile lungi“ este printre cele mai evolute fiind, pînă la ora actuală, unul dintre finalurile de serie. Analogia cea mai bună este vasul cu picior patruleter și corp terminat lobat de la Lepenski-Vir (nivelul III b)¹⁰. De altfel, factura vasului de aici pare identică cu cea a piciorului fragmentar de la Gornea.

⁵ Gh. Lazarovici, *Gornea-Freistoric*, 1977, p. 44; Idem., *Neolit Ban.*, p. 198; Idem., în *Acta MP*, 1984, p. 65.

⁶ E. Comșa, în *Dacia NS*, XVII, 1973, p. 61—77. Nu sînt cuprinse piese Starčevo-Criș.

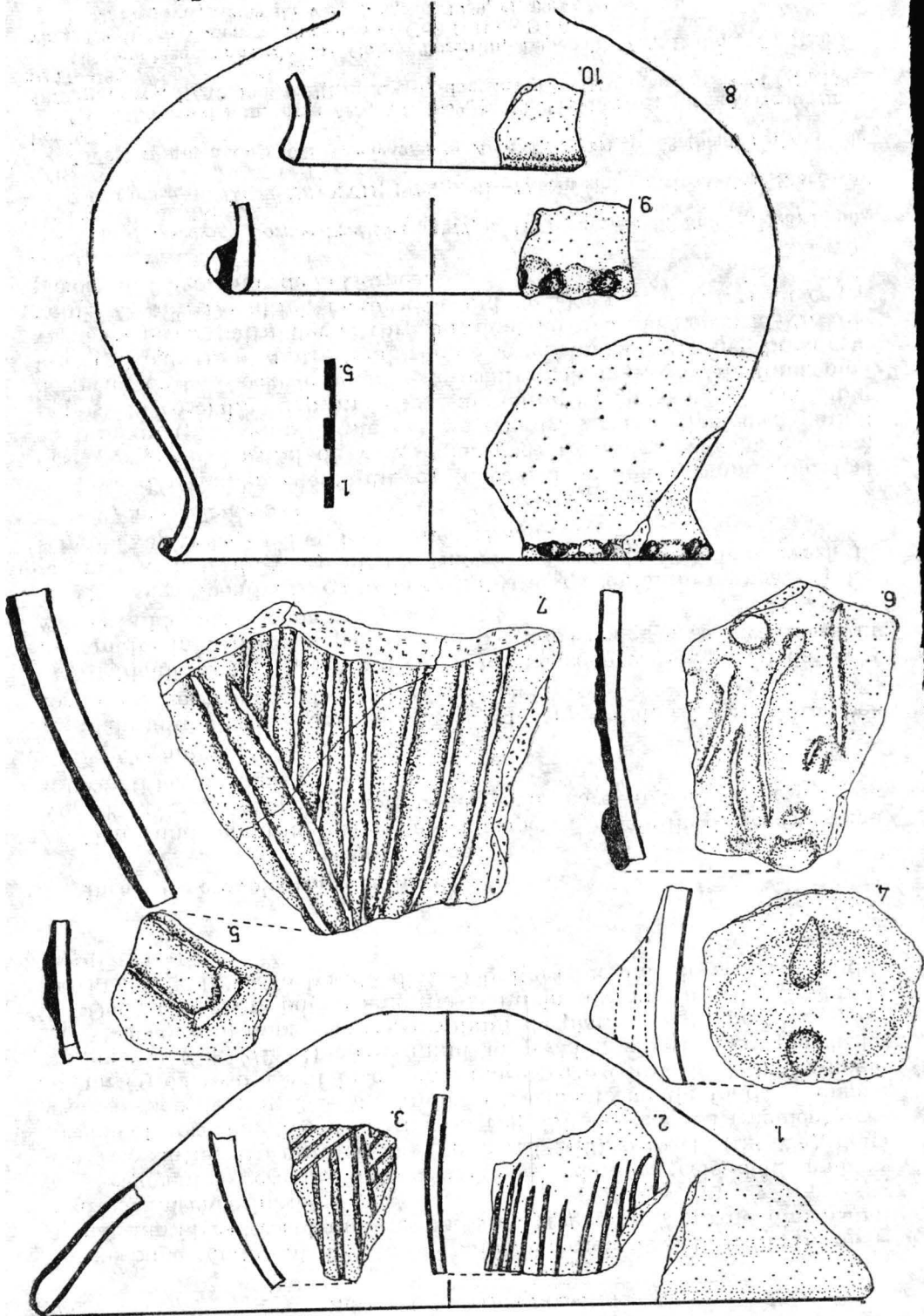
⁷ Vezi *supra*, nota 5. Gh. Lazarovici în *Acta MP*, 1984, p. 63 (pentru nivelul de bordeie).

⁸ Gh. Lazarovici în *Acta MN*, VI, 1969, p. 18, fig. 10/1—2; Idem., în *Neolit Ban.*, 1979, p. 32, pl. X/A2 (mai mulți în faza II dar sînt și în III); Idem. în *Acta MP*, 1984, p. 77—78.

⁹ Exemplare cunoscute la: Cuina Turcului, Lepenski Vir, Padina, D. Branjevina, Haidučka Vodenica (Starčevo — Criș II B — III A).

¹⁰ D. Srejičić, *Lepenski Vir*, Beograd, 1969, sl. 89.

Fig. 2. Gornea — Locurile lungi. Ceramica Starcevo-Cris.

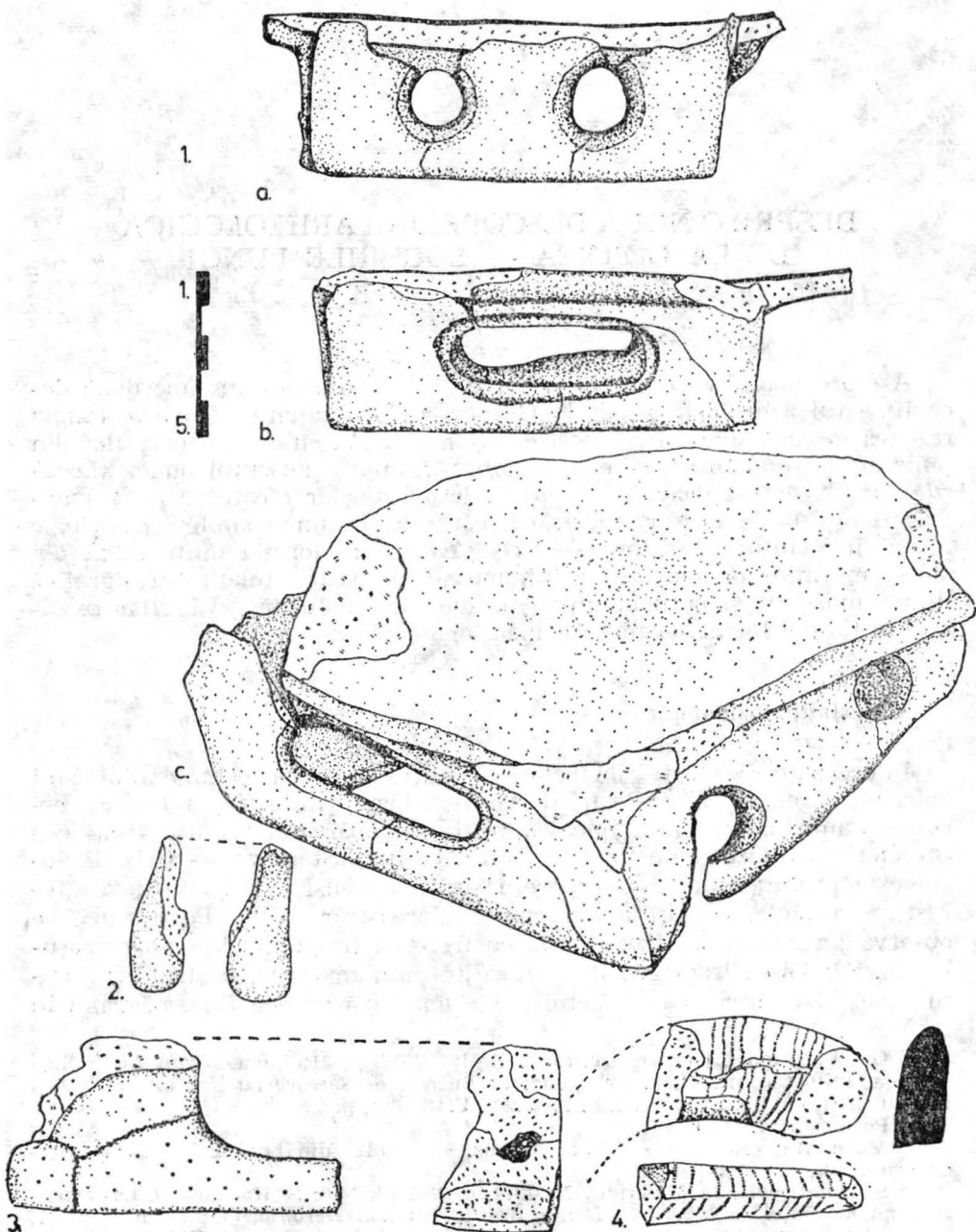

Fig. 1. Gornea — Locurile lungi: 1 — picior patrulater, perforat; 3 — fragment de picior patrulater; 2 — fragment de idol; 4 — fragment de brățară din scoica Spondylus.